

Голові разової спеціалізованої вченої
ради із захисту дисертації на здобуття
ступеня доктора філософії
в НТУ «Дніпровська політехніка»,
доктору наук з державного управління,
професору
МАМАТОВІЙ Тетяні Валеріївні

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління,
доцента, доцента кафедри туризму
та готельно-ресторанного бізнесу
Київського національного університету
технологій та дизайну **АХМЕДОВОЇ** Олени Олегівни
на дисертаційну роботу

ШАПРАН Ірини Миколаївни

на тему: «Удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму»,
подану до захисту у разову спеціалізовану вчену раду НТУ «Дніпровська
політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань
28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Актуальність дисертаційного дослідження Шапран І.М. обумовлюється тим, що галузь туризму, як зазначено в Національній економічній стратегії України на період до 2030 року, являє собою один з провідних векторів розвитку економіки України, а також наявністю в умовах воєнного стану та наслідків пандемії COVID-19 цілої низки проблем розвитку туристичної інфраструктури, що зумовлює необхідність удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму задля підвищення його ефективності та наближення до європейських стандартів демократичного врядування.

Значно підсилює актуальність даного дисертаційного дослідження євроінтеграційний шлях України, що обумовлює необхідність застосування міжнародних стандартів розвитку індустрії туризму.

Актуальність дисертаційної роботи зумовлена і такими важливими завданнями для України, як розробка та впровадження нових соціально-економічних моделей управління в туристичній сфері та підтримка розвитку туристичної діяльності як з боку держави, так і місцевого самоврядування, що потребує формування ефективної системи механізмів публічного управління в галузі туризму, імплементації політик держави стосовно прогресу розвитку туристичної галузі в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення країни.

Дисертація Шапран І.М. є актуальним і своєчасним практико-орієнтованим дослідженням, яке має важливе значення для вдосконалення української системи публічного управління галуззю туризму в ході її євроінтеграції. Тож, з огляду на викладене вище, актуальність, сучасність, інноваційність, наукова новизна та відповідність даного дисертаційного дослідження Шапран І.М. вимогам сьогодення не викликає сумнівів.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційну роботу виконано на кафедрі державного управління та місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» в рамках НДР за темами: «Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні» (номер державної реєстрації 0122U002375, 2022-2024 рр.) та «Цифрова трансформація публічного управління» (номер державної реєстрації 0122U002236, 2022–2024 рр.).

Внесок автора дисертації полягає в дослідженні наукових підходів до удосконалення механізмів публічного управління в туристичній галузі, обґрунтуванні теоретичних засад публічного управління в галузі туризму та розробці відповідних рекомендацій практичного характеру, адресованих органам публічної влади.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими, базуються на узагальненні значної кількості результатів наукових досліджень, нормативно-правових актів України, широкого спектру наукової літератури за тематикою дослідження, а також власними публікаціями, пропозиціями та висновками авторки.

Інформаційну базу дослідження становлять: Конституція України, закони України «Про туризм», «Про курорти», «Про стандартизацію», «Про охорону культурної спадщини», «Про музеї та музейну справу», «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму» та інші. Як джерела інформації авторкою також використано теоретичні та методичні розробки вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали науково-практичних конференцій, інтернет-джерела.

Для розв'язання окресленого авторкою наукового завдання у дисертаційному дослідженні коректно визначено його об'єкт, предмет і мету, для досягнення якої логічно та послідовно вирішується комплекс завдань (с. 28 – 29).

Авторкою досягнута мета дослідження, яка полягає в науковому обґрунтуванні теоретичних засад і розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму в контексті

сучасних викликів воєнного та повоєнного періодів.

Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій забезпечено використанням сукупності загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, а саме: ретроспективного аналізу, узагальнення та систематизації, порівняльного методу, методу моделювання, статистичного та предиктивного дослідження, узагальнення та групування, діалектичного та графічного методу.

Висока ступінь обґрунтованості сформульованих автором наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджуються також всебічним аналізом значного переліку використаних з досліджуваної теми джерел (341 найменування, із них 110 – іноземних).

Достовірність отриманих результатів забезпечується публікацією 6 статей у фахових виданнях України, апробацією отриманих наукових результатів на 10 науково-практичних конференціях.

Структура і зміст дисертаційної роботи.

Відповідність дисертаційної роботи встановленим вимогам

Структура роботи вибудована логічно, відповідає меті та поставленим завданням. Аналіз основного змісту дисертації дозволяє зробити висновок, що загалом поставлені завдання Шапран І.М. успішно виконала.

У першому розділі дисертації «Теоретичні засади механізмів публічного управління в галузі туризму» (с. 36-86) охарактеризовано сучасний стан наукової розробленості проблеми удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму; розкрито понятійно-категорійний апарат дослідження; досліджено та обґрунтовано теоретичні засади і структуру механізмів публічного управління в галузі туризму.

Проведене авторкою дослідження дозволило удосконалити типологізацію механізмів публічного управління в галузі туризму через виділення таких інтегрованих механізмів: I. Інституційно-правовий, що складається із інституційного, загального правового, правозастосовчо-контрольного, дозвільного, антикорупційного та євроінтеграційного механізмів, II. Організаційно-кадровий, що складається із управлінсько-структурного, кадрового, партнерського (інституційної взаємодії), міжсекторального; III. Фінансово-економічний, що включає: бюджетний, інвестиційний, податково-пільговий, грантовий; IV. Інформаційно-комунікативний, що забезпечується механізмами: інформаційно-просвітницьким, цифровим, механізмом громадської участі, освітньо-комунікаційним, іміджевим та кризовим.

У другому розділі дисертаційної роботи «Аналіз сучасного стану функціонування механізмів публічного управління в галузі туризму в Україні» (с.87-155) авторкою проаналізовано стан розвитку системи публічного управління в галузі туризму в Україні; здійснено аналіз функціонування інституційно-правового, організаційно-кадрового, інформаційно-комунікативного та фінансово-економічного механізмів публічного управління в галузі туризму.

Аналіз розвитку системи публічного управління в галузі туризму в Україні дозволив авторці здійснити періодизацію становлення та розвитку системи публічного управління в галузі туризму України та виділити наступні етапи: 1. Формування основ національної туристичної політики (1991-2000); 2. Інституційне укріплення та європейська орієнтація (2001-2010); 3. Реорганізація та подальше реформування системи (2011-2015); 4. Децентралізація процесів та стратегічна переорієнтація (2016-2019); 5. Зміни системи та її адаптація під час пандемії COVID-19 (2020-2022); 6. Вплив військових викликів на систему та безпеку загалом (2022- до сьогодні).

У третьому розділі дисертаційної роботи «Напрями удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму» (с. 156-212) вивчено зарубіжний досвід удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму та можливості його імплементації в Україні; запропоновано стратегічні пріоритети удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму в Україні; розроблено модель комплексного механізму публічного управління в галузі туризму в повоєнному періоді.

На основі узагальнення зарубіжного досвіду удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму (с.156-175) авторкою для удосконалення публічного управління туристичною галуззю в Україні запропоновано: впровадження ІТ-технологій та розвиток електронного туризму (розвиток національного туристичного порталу з інтерактивними сервісами, стимулювання діджиталізації бізнесу в туризмі за прикладом Естонії; надання пріоритетної державної підтримки та модернізація туристичної інфраструктури (формування цільових програм модернізації, залучення приватного капіталу на умовах державно-приватного партнерства, розвиток транспортної доступності); активна децентралізація в туризмі: започаткування діяльності туристичних рад, формування туристичних фондів громад, спільних інвестиційних проєктів з бізнесом, впровадження цифрових платформ для розвитку туризму (за прикладом Німеччини); захист навколишнього середовища (введення «зелених» стандартів, підтримка екотуризму та екоініціатив місцевих громад, створення механізмів моніторингу впливу туризму на довкілля (практики держав ЄС); розвитку соціального та інклюзивного туризму (державні програми підтримки соціального туризму, безбар'єрне середовище). При цьому авторка слушно зазначає, що запозичення європейських управлінських практик має реалізовуватися через їхню цілеспрямовану адаптацію до особливостей національної економіки, політичної організації та ментально-культурного середовища.

Безумовною заслугою здобувачки є визначення стратегічних пріоритетів публічного управління в галузі туризму в Україні (с.176-191) у повоєнному періоді через проєктування нової Стратегії розвитку туристичної галузі до 2033 року та включення туризму у ключові вектори розвитку держави та сталого розвитку, а саме: І. Удосконалення інституційного та нормативно-правового забезпечення. Міжнародне співробітництво та розвиток туристичного іміджу України. ІІ. Відновлення та розвиток туристичної

інфраструктури. III. Заохочення розвитку внутрішнього туризму та людського капіталу і зайнятості в галузі. IV. Цифровізація управління в туризмі та промоція галузі. V. Активне впровадження принципів сталого та інклюзивного туризму. Також необхідним є на рівні місцевого самоврядування виділення у Стратегіях територіальних громад спеціального розділу, присвяченого розвитку туристичної галузі.

Авторкою розроблена модель комплексного механізму публічного управління в галузі туризму в Україні в повоєнному періоді (с.193), що містить мету, завдання, принципи, методи, важелі та інструменти, як цілісної організаційно-функціональної та інституційно-правової системи, в структурі якої визначено інтегровані механізми: інституційно-правовий (охоплює формування ефективної правової системи), організаційно-кадровий (забезпечує функціонування органів публічного управління та забезпечення людськими ресурсами), фінансово-економічний (фінансування туристичної галузі), інформаційно-комунікативний (сприяє комунікації між стейкхолдерами, розвитку цифрових технологій у сфері туризму та формуванню позитивного туристичного іміджу).

Робота написана державною мовою із дотриманням наукового стилю та використанням у дослідженні спеціальної термінології. За своєю структурою та оформленням дисертація відповідає вимогам наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40. Виклад матеріалу загалом подається обґрунтовано, розділи дисертації пов'язані між собою, висновки і пропозиції випливають зі змісту дисертації та отриманих здобувачкою результатів. Авторські положення і наукові розробки, пропозиції та рекомендації, наведені в роботі, деталізовані дисертанткою і переважно доведені до можливості практичного застосування.

Таким чином, тема дослідження, його мета, предмет і об'єкт, перелік поставлених та вирішених завдань, положення наукової новизни, запропоновані автором загальні висновки, обсяг друкованих праць відповідають чинним нормативним вимогам до наукових робіт такого рівня.

Основні наукові результати, одержані автором, та їх новизна

За результатом ознайомлення зі змістом дисертації, публікаціями та матеріалами за напрямками апробації, коректним є висновок, що поставлена мета дослідження виконана. Це знайшло відображення в основних положеннях дисертаційної роботи, сформульованих автором та науковій новизні отриманих результатів.

Найбільш вагомими науковими результатами дисертації є те, що *автором уперше:*

- сформовано та обґрунтовано комплекс концептуальних положень, підходів, методів, інструментів та моделей, системне використання яких методологічно забезпечує удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму із застосуванням принципів «інклюзії при здійсненні планування та забезпеченні доступності туризму», «екологічності та сталості в туристичній галузі», «адаптивності в умовах невизначеності» та «адаптивності в кризових умовах»; розроблено модель комплексного механізму публічного

управління в галузі туризму в Україні в повоєнному періоді; запропоновано стратегічні пріоритети розвитку галузі, а саме: I. Удосконалення інституційного та нормативно-правового забезпечення. Міжнародне співробітництво та розвиток туристичного іміджу України. II. Відновлення та розвиток туристичної інфраструктури. III. Заохочення розвитку внутрішнього туризму та людського капіталу і зайнятості в галузі. IV. Цифровізація управління в туризмі та промоція галузі. V. Активне впровадження принципів сталого та інклюзивного туризму, для реалізації яких обґрунтовано необхідність розробки та прийняття нової Стратегії розвитку туристичної галузі України на період до 2033 року та інтеграції туризму у ключові вектори розвитку держави та сталого розвитку, а також виділення на рівні місцевого самоврядування у Стратегіях територіальних громад окремого розділу про розвиток індустрії туризму;

У дисертаційній роботі автором *удосконалено*:

- розроблено модель комплексного механізму публічного управління в галузі туризму в Україні в повоєнному періоді, що містить мету, завдання, принципи, методи, важелі та інструменти, як цілісної організаційно-функціональної та інституційно-правової системи, в структурі якої визначено інтегровані механізми: інституційно-правовий (охоплює формування ефективної правової системи), організаційно-кадровий (забезпечує функціонування органів публічного управління та забезпечення людськими ресурсами), фінансово-економічний (фінансування туристичної галузі), інформаційно-комунікативний (сприяє комунікації між стейкхолдерами, розвитку цифрових технологій у сфері туризму та формуванню позитивного туристичного іміджу);

- періодизацію державної політики розвитку туристичної галузі в повоєнному періоді та виділено такі етапи: 1. Стабілізація (до 2-х років), характеризується вирішенням питань безпеки, визначення рівня втрат та потреб у відновленні і комунікацією з міжнародними донорами; 2. Адаптування та початок реконструкції (період від 2 до 8 років), відновлення інфраструктури, поступове впровадження принципів інклюзивності та цифровізація галузі, активний процес відновлення рекреаційного бренду України на міжнародних ринках; 3. Активізація розвитку (від 8 до 13 років), характеризується розвитком нових туристичних продуктів, стимулюванням сталості та екологічності в галузі, стимулюванням притоку іноземних інвестицій; 4. Сталість і збалансованість розвитку (від 13 до 15 років), характеризується повною інтеграцією галузі до Європейського простору, передбачає екологічність, сталість, інклюзивність та діджиталізованість галузі;

- наукові положення щодо розвитку інституційно-правового механізму публічного управління в туристичній галузі та адаптації їх в сучасних умовах, зокрема щодо: створення Міжвідомчої ради з питань відновлення туризму при Кабінеті Міністрів України, що буде наділена аналітичною, координаційною, нормативною, моніторинговою та комунікаційною функціями; оновлення законодавства про туризм з урахуванням нових реалій (безпекові чинники, необхідність страхування,

пріоритетний внутрішній туризм, цифровізація галузі) та прийняття нових стратегій; завершення процесів децентралізації та впровадження нових механізмів партнерства між муніципальними органами та бізнес-сектором (започаткування діяльності туристичних рад, формування туристичних фондів громад, спільних інвестиційних проєктів з бізнесом, впровадження цифрових платформ для розвитку туризму);

– типологізацію механізмів публічного управління в туристичній галузі та виділено інтегровані механізми: I. Інституційно-правовий, що складається із інституційного, загального правового, правозастосовчо-контрольного, дозвільного, антикорупційного та євроінтеграційного механізмів; II. Організаційно-кадровий, що складається із управлінсько-структурного, кадрового, партнерського (інституційної взаємодії), міжсекторального механізмів; III. Фінансово-економічний, що включає: бюджетний, інвестиційний, податково-пільговий, грантовий механізми; IV. Інформаційно-комунікативний, що забезпечується механізмами: інформаційно-просвітницьким, цифровим, механізмом громадської участі, освітньо-комунікаційним, іміджевим та кризовим;

– наукові підходи до оцінювання ефективності публічного управління в галузі туризму, що включають такі індикатори, як рівень задоволеності туристів, кількість туристичних об'єктів, рівень прибутковості галузі та показники розвитку інфраструктури;

У дисертаційному дослідженні *отримали подальший розвиток*:

– система понять та категорій дослідження, у рамках трактування сутності та значення наступних понять: «публічне управління в галузі туризму»; «державне регулювання туристичної сфери»; «система публічного управління в туристичній галузі»; «механізми публічного управління»; «механізми державного управління туристичною галуззю»; «механізми публічного управління в галузі туризму» визначено, як систему, основою якої є органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування з наділеними повноваженнями та ресурсами із залученням зацікавлених сторін, що здійснюють управління в галузі на основі системи принципів та функцій, і яка складається з комплексу методів, важелів та інструментів, які застосовуються для реалізації мети та цілей публічної політики та здійснюють вплив на об'єкти управління (явища та процеси в галузі туризму) задля сталого туризму, забезпечення доступності та інклюзивності галузі, розширення міжнародного співробітництва;

– періодизація становлення та розвитку системи публічного управління в галузі туризму в Україні через виділення наступних етапів: 1. Формування основ національної туристичної політики (1991-2000); 2. Інституційне укріплення та європейська орієнтація (2001-2010); 3. Реорганізація та подальше реформування системи (2011-2015); 4. Децентралізація процесів та стратегічна переорієнтація (2016-2019); 5. Зміни системи та її адаптація під час пандемії COVID-19 (2020-2022); 6. Вплив військових викликів на систему та безпеку загалом (2022- до сьогодні);

– формалізація принципів публічного управління в галузі туризму в сучасних умовах: «ефективності управління», «безперервності», «системності», «поступовості», «справедливості», «збалансованості», «прозорості», додано нові принципи: «інклюзії при здійсненні планування та забезпеченні доступності туризму» (тобто, інтеграція принципів інклюзивності в процесі будівництва та реконструкції об'єктів на рівні муніципалітетів, надання грантів на зведення екосадиб, інклюзивний аудит туристичних об'єктів)), «екологічність та сталість в туристичній галузі» (підтримка екологічних ініціатив, проведення екоаудитів, навчання задля впровадження принципу, створення екологічних зон), «адаптивності в умовах невизначеності» та «адаптивності в кризових умовах» (забезпечення здатності швидкої адаптації управлінської системи до викликів та здатності працювати в умовах невизначеності, зокрема таких викликів, як пандемія, збройні конфлікти, еко- та демографічні кризи).

Зазначене вище дозволяє зробити висновок про належний рівень наукової новизни дисертації, достовірність та вагомість здобутих автором результатів дослідження.

Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні теоретичні положення та висновки дисертації доведено до рівня конкретних практичних пропозицій, які сприятимуть удосконаленню публічного управління в галузі туризму, в тому числі: у повоєнний період. Зокрема, окремі положення дисертаційної роботи на сьогодні використані в практичній діяльності:

– Управління туризму та курортів Львівської обласної державної адміністрації у площині рекомендацій стосовно створення моделі комплексного механізму публічного управління в галузі туризму в Україні в повоєнний період (довідка про впровадження результатів наукового дослідження від 03.07.2024 № 26-328/0/2-24);

– Золочівської міської ради Золочівського району Львівської області, зокрема що стосується забезпечення фасилітативного середовища розвитку сфери туризму завдяки імплементації відповідних проєктів та програм, встановлення і збереження належного рівня фінансування та підтримки галузі (довідка про впровадження результатів наукового дослідження від 17.07.2024 № 2377);

– Відділу культури, туризму, молоді та спорту Солонянської селищної ради Дніпропетровської області, зокрема в процесі розробки місцевих цільових програм, підвищення ефективності їх реалізації, імплементації прогресивного зарубіжного досвіду в галузі туризму (довідка про впровадження результатів наукового дослідження від 25.09.2024 № 192);

– Навчально-наукового інституту державного управління національного технічного університету «Дніпровська політехніка» в освітньому процесі підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, в тому числі щодо підвищення якості професійного навчання

публічних службовців, а також в процесі створення навчально-методичного комплексу матеріалів для забезпечення організації та проведення навчальних заходів, покращення програм підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування з наряду удосконалення механізмів публічного управління в туристичній галузі (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження від 30.07.2024 № 12-34/148).

Повнота викладення наукових положень, висновків і результатів в опублікованих працях та особистий внесок здобувача

Наукові положення, висновки і результати дисертаційного дослідження мають високий рівень апробації у фахових наукових виданнях України та на науково-практичних конференціях, у тому числі міжнародних.

Основні результати дисертаційної роботи опубліковано в 16 наукових працях, зокрема в 6 статтях у наукових фахових виданнях України, 10 тезах за матеріалами науково-практичних конференцій.

Зміст публікацій Шапран І.М. відображає основні положення дисертації і відповідає вимогам п. 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертаційна робота є самостійною науковою працею автора. Основні ідеї та розробки, здійснені в рамках дисертаційної роботи, у тому числі ті, що характеризують наукову новизну, практичне значення дослідження, отримані нею особисто.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено. Використані в тексті дисертації ідеї та положення мають належним чином оформлені посилання на першоджерела.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Дисертаційне дослідження Шапран Інни Миколаївни заслуговує позитивної оцінки. Разом із тим, слід звернути увагу на окремі дискусійні положення дисертаційної роботи.

1. У п. 2.1 дисертації (с. 88-89) авторка визначає ключові завдання та стратегічні орієнтири здійснення публічної політики в галузі туризму. На наш погляд, доцільно було б детальніше охарактеризувати основні напрями формування й реалізації державної політики в туристичній сфері.

2. У другому розділі дисертаційної роботи, досліджуючи генезу інституційно-правового механізму публічного управління в галузі туризму (с.119-139), автором здійснено ґрунтовний аналіз нормативно-правових актів, що регулюють публічне управління галуззю туризму та діяльність в галузі

туризму (рис. 2.9), розкрито основні проблеми в сфері правового забезпечення розвитку туризму. Водночас, з метою подальшого розвитку туристичної галузі в Україні, дисертантці доцільно було б більш широко розкрити питання щодо внесення змін до чинного законодавства в умовах воєнного стану та повоєнний період.

3. У третьому розділі дисертації, з метою забезпечення ефективного регулювання туристичної галузі, автором розроблено модель комплексного механізму публічного управління в галузі туризму (рис. 3.3, с.193). У центрі розробленого механізму знаходиться стратегічна ціль, навколо якої формується система взаємодії та функціональної синергії між основними суб'єктами – державними інституціями, органами місцевого самоврядування та стейкхолдерами. Однак з рисунку не зрозуміло, кого авторка дисертації вважає стейкхолдерами, зацікавленими у розвитку галузі туризму.

4. Якість дисертаційної роботи значно підвищилася б за рахунок аналізу публічного управління галуззю туризму на прифронтових територіях, де туристична галузь наразі переживає значні труднощі, зокрема зниження платоспроможності населення, закриття або обмеження роботи туристичних об'єктів та втрату надходжень від туризму до бюджетів усіх рівнів.

5. У пункті 4 загальних висновків (с. 216) авторка зазначає, що нею здійснено аналіз функціонування інституційно-правового, організаційно-кадрового, інформаційно-комунікативного та фінансово-економічного механізмів публічного управління в галузі туризму, розкриває основні проблеми та інші аспекти проведеного нею аналізу інституційно-правового, організаційно-кадрового та фінансово-економічного механізмів публічного управління в галузі туризму. Вважаємо, що доцільно було б також дати короткий висновок щодо результатів аналізу функціонування інформаційно-комунікативного механізму публічного управління в галузі туризму.

Втім, висловлені зауваження та пропозиції мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, не знижують наукової та практичної цінності дослідження, виконаного на високому рівні, та можуть бути враховані автором у подальшій науковій роботі.

Загальний висновок

Представлена на захист дисертаційна робота Шапран Інни Миколаївни на тему «Удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму» є цілісним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, в якому наведено теоретичне узагальнення, розроблено наукові положення та отримано нові наукові результати, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке полягає в отриманні нових науково обґрунтованих результатів у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» в контексті обґрунтування теоретичних засад удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму та розробки рекомендацій щодо їх практичного впровадження в Україні. Робота містить елементи наукової новизни та відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Таким чином, за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертаційна робота Шапран І.М. на тему «Удосконалення механізмів публічного управління в галузі туризму» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», вимогам нової редакції Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» (зі змінами) та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019)», а її авторка – Шапран Інна Миколаївна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
доцент, доцент кафедри туризму
та готельно-ресторанного бізнесу
Київського національного університету
технологій та дизайну

Ахмедова О.О.

